

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТИВ За кордоном.

Тел. „Свободи“: BErgen 4-0237 (4-080) Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016

THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

ПРЕЗИДЕНТ ПЛАНУЄ ПРОГРАМУ ОБОРОНИ НА МИРНИХ ПІДСТАВАХ

Вашингтон, 30 березня. — Під час спільних нарад головних штабів, які відбулися в середині минулого тижня в Білому Домі, секретар оборони Джеймс Форестал пропонує до вибору плану оборони, які вимагали грошових видатків в астрономічних цифрах.

Президент Труман, вислухавши доповідь, заявив: „Я хочу оборонної програми на мирні часи, а не на воєнні“. Це був рішальний момент у нарадах. Від цієї хвилини дискусія зосередилася на спробі отримати проєктовані видатки у висоті 9,5 мільярдів. Вкінці учасники згодилися на суму 3 мільярдів, які Форестал представив конгресові попереднього тижня. Президент став на становищі, що треба лише доповнити військову армію в мирних часах тому, що повне число звичайної армії є недостатнім для початкової оборони краю.

Тепер висловлюються подробиці з поведінки секретаря оборони після промови президента в конгресі 17 березня. Негативно після промови з донаганням примусового побору й загального військового вишколу, злучених генеральні штаби обидвох видатки на оборону в сумі 22 мільярдів з додатку до 11 мільярдів зазначених видатків. Форестал об'явив ці видатки до 9,5 мільярдів. Головна дискусія під час наради обернулася коло питання, як недопустити до поразки американців у таких розмірах, як це було в Батоні під час другої війни, або якій зазнали британці коло Донкірк, якщо так советська орда ринула несподівано зброю залізної загрози на Європу. У нарадах в будинку Пентагону брала участь Красна Рада Ресурсів Безпеченства, складена з 250 людей під проводом Артура М. Гіла. На домагання президента ця Рада перенесла свою доповідь з будинку Пентагону до старого будинку департаменту стейту, який знаходиться побіч Білого Дому.

11.000 ФАБРИК ДЛЯ ПРОДЮКЦІЇ ВОЄННИХ МАТЕРІАЛІВ

Вашингтон. — Збройні сили мають переорієнтувати 11.000 фабрик та промислових підприємств, щоб переорієнтуватися, чи вони можуть бути придатні для продукції всього роду воєнних матеріалів. До проєкти призначені офіцери з усіх трьох родів воєнної служби, тобто армії, флоту й повітряної потуги. Оповіді про це оприлюднила Рада Амуніції, якою головує с. Тамес Дж. Гаргрейв. Має бути зладжений інвентар вже готових матеріалів, а тех і перевірена спосібність до копіювання продукції. Провірка може бути поширена на 25.000 фабрик. Усіх фабрик в Америці нараховують на 86.000.

„ДЕНЬ АМЕРИКАНЦІЯ“ 16 ТРАВНЯ

Вашингтон. — Президент Труман назначив день 16 травня як „День Американця“ — „I am an American Day“. У прокламації вказано стейтсменів й місцевих урядовців та громадянські організації відзначувати цей день відповідними імпрезами, які вказували б на відданість нових громадян за

Злучені Держави остерігають Конференцію в Боготі перед підливними елементами

Богота, Колумбія, 30 березня. — При формальних відкритті дев'ятої Міжамериканської Конференції секретар стейту Злучених Держав, Джордж К. Маршал, даліше президент Колумбії Маріано Оспіна і бразильський посол Хуан Невес Да Фонтур у своїх про-

мовах згадали комунізм, як небезпеку для Західної півкулі. Маршал не назвав комунізму по імені, однак його слова були зрозумілі для кожного, коли він говорив про величезну „підливну дію“, яку мають підтримку з закордону. Президент Оспіна у своїй інавгураційній промові вказав зібраним, щоб вони „не впускали до себе сил, які є протилежні засадам демократії та засадам християнства, які є інспірацією теперішнього світу“. Амбасадор Да Фонтур сказав, що „тепер, більше ніж коли, треба нам кінечно приготувати наші сили й організувати сили демократичних націй, щоб забезпечити найвищі цінності християнської цивілізації“. Піднесенням рук делегати виявили свою згоду, що вони візьмуть під дискусію програму Маршала для оприлюднення згаданих комуністів.

СЕНАТ УХВАЛИВ ДОПОМОГУ ДЛЯ КИТАЮ У ВИСОТІ \$463.000.000

Вашингтон. — Голосуванням на око сенат ухвалив допомогу для Китаю у висоті \$463.000.000, а в цій сумі знаходиться \$100.000.000, які китайський уряд може витратити на закупку воєнних матеріалів, потрібних до війни проти комуністів. Перед голосуванням сен. Артур Г. Ванденберг, голова комісії закордонних справ, остеріг сенат, що міжнародне положення погіршилося дуже значно від часу, як сенат ухвалив Програму Видужання Європи перед 17 днями. Положення в Китаю він засудив як небезпечне.

НЕ ДАДУТЬ ВІЗ ДОБРО- ВОЛЬЦЯМ ДО ПАЛЕСТИНИ.

Вашингтон. — Департамент стейту оприлюднив, що не буде видавати паспортів для громадян, які хочуть їхати як добровольці до жидівської армії в Палестині. Департамент покликується на таку політику, сприйняту ще в 1937 р. Департамент стейту повідомив американський консулат в Палестині, що всі американські паспорти будуть уважатися невалидними, якщо вони не будуть отримані за американських громадян, що тепер перебувають в Палестині, схоче вмішати в боротьбу між жидами й арабами.

ОКСМАН ХОЧЕ ЗАПРОСИТИ СТАЛІНА ДО АМЕРИКИ.

Нью Йорк. — Єпископ Методистської Церкви Дж. Бромлі Оксман виїшов з домаганням, щоб запросити маршала Йосифа Сталіна на конференцію до Америки, щоб порозумітися з ним в справі недопущення до війни. Він пропонує, щоб „найліпші сили Америки“ вислали до Сталіна запрошення приїхати до Злучених Держав. Цю пропозицію зголосив Оксман у своїй промові до 1.300 методистських делегатів, які зібраних в готелі Рузвельт для вшанування 4-літньої річниці його уряду.

СОВЕТИ РОЗБИЛИ СПРАВУ КОНТРОЛІ АТОМОВОЇ ЕНЕРГІЇ

Лейк Соксес, Н. Й., 30 березня. — Головний комітет в Комісії О. Д. до справ контролю атомової енергії відмовився сьогодні від дальшої праці в справі створення Міжнародної Атомової Агенції. Представники Америки, Британії, Бельгії, Канади й Франції заявили, що з огляду на постійну підливу роботу советського представника в Комісії, вони не бачать можливостей дійти до будь-якого порозуміння в справі контролю атомової енергії і тому вважають, що дальша праця комітету не має жодного глузду. Совети постійно відкидали прийнятий більшістю план контролю, видивляючи на його місце свій, що не має жодної реальної бази. Після двох годин безплідних дебатов при чеській уряді на вигідні на „необмежений час“.

Американсько-советські супереч- ності в справі Палестини

ГРОМКО ОБВИНУВАЄ АМЕРИКУ І БРИТАНІЮ. — ОСТИН ВІНС ПРОПОЗИЦІЮ В СПРАВІ НАДЗВИЧАЙНОЇ СЕСІЇ О.Д.

Лейк Соксес, Н. Й., 31 березня. — На вчорашньому засіданні Ради Безпеки О.Д. справа Палестини знову виринула в цілій „красі“, як один з головних предметів непорозуміння між Сходом і Заходом. Советський представник А. Громико обвинувачував Америку, що вона виключно з соціалістичних стратегічних та господарських міркувань відступила від плану поділу Святої Землі на жидівську й арабську держави, бажаючи зазевити собі Палестину як стратегічну базу на Близькому Сході та забезпечити собі диліпін арабської нафти. Громико в дальшому твердив, що Советський уряд все ще вважає поділ Палестини за „справедливу розв'язку“. Подібні обвинувачення видивляв Громико теж проти Британії. Американський представник, Ворен Р. Остин, повторюючи свої попередні аргументи щодо амін американського становища в палестинській справі, вніс формальну резолюцію, домагаючись негайного скликання надзвичайної сесії Загальної Конференції О.Д. в цій справі.

Проте, над пропозицією ще не переведено голосування, бо делегати деяких країн ще не мали в цій справі інструкцій від свого уряду. З американського боку теж заповіжено, що ЗДА будуть даліше домагатися припинення праці Палестинської Комісії О.Д. Тимчасом жиди й араби в Палестині прийняли постанови женецької конвенції щодо взаємних полонених та погодилися теж на акцію міжнародного Червоного Хреста в своїх зонах.

ОРГАНІЗАЦІЯ ЧЕХОСЛО- ВАЦЬКОГО ПІДПІЛЛЯ.

Лондон, 30 березня. — Голова зорганізованого в столиці Британії т. зв. „Чеського Національного Комітету“, ген. Лев Прхала, ствердив сьогодні організацію широко закреноного чеського і словацького підпілля до боротьби проти большевизму. Чехословацький визвольний рух організується дома і закордоном та рекрутується головню з тих патріотів, що вже відіграли важливу роль в боротьбі проти нацистського окупанта.

ВИБОРИ В КОРЕЇ ВІДБУ- ДУТЬСЯ 9 ТРАВНЯ.

Сеул, Корея, 30 березня. — Поділена на американську й советську окупаційні зони Корея стала головним видовищем теж советсько-американських суперечностей на Дальньому Сході. Вчора з американського боку повідомлено, що Совети почали гарячкову будову військових фортифікацій здовж кордону з американською зоною. Сьогодні повідомлено, що Тимчасова Корейська Комісія О.Д. рішила, щоб заповіжені вибори в Кореї відбулися 9-го травня, як це передбачувалося раніше, хоча американський командант пропонував відложити їх до 24 травня. Совети бойкотують Комісію О.Д. натомість всіляко ведуть підливу роботу серед корейців теж в американській зоні.

ДЛЯ ЕСПАНІЇ ЗАМКНЕНИЙ ДОСТУП ДО О.Д.

Лейк Соксес, Н. Й., 30 березня. — Не зважаючи на становище Палати Репрезентантів, щобі Еспанію ген. Франка включити в Програму Європейської Відбудови, сьогодні тут заявили, що це в нічому не змінить попередніх рішень Загальної Збірання О.Д. на підставі яких Еспанія замкається можливість вступити в члени О.Д. як довго там ген. Франко є при владі.

ЗНИЖКА ЦІН У ФРАНЦІЇ.

Париж, 30 березня. — Французький уряд на сьогоднішньому засіданні рішив знизити на 2 до 10 процентів ціни на різні товари широкого вжитку. Підсекретар економічних справ рвнчасно повідомив, що протягом цього тижня буде винесений ще цілий ряд інших важливих рішень для достаточного впорядкування господарства та підвищення життєвого рівня.

СПРОБА ВКЛЮЧИТИ ЕСПАНІЮ В ПЛАН МАРШАЛА

ПРОБНЕ ГОЛОСУВАННЯ В ПАЛАТІ РЕПРЕЗЕНТАНТІВ;
ПОДІЛЕНІ ГОЛОСИ В АМЕРИЦІ ТА ЗАКОРДОНОМ.

Вашингтон, 30 березня. — Палата Репрезентантів після короткої дебати займалася сьогодні більшістю 149 голосів проти 52 запропоновану конгресменом Алвіном Е. О'Конским, республиканцем з Висконсин, поправку до законопроекту в справі Програми Європейської Відбудови, на підставі якої Еспанія могла б бути включена в План Маршала. Кінцеве рішення в цій справі узагальнюється ще від цілого ряду передумов і воно мусило б бути прийняте ще насамперед самим Комітетом охоплених Планом Маршала 16 західно-європейських країн, як теж іншими американськими інституціями. В конгресі вже виявлено, що Конгресовий Комітет Закордонних Справ не матиме застережень щодо поправки О'Конского, хоча такі застереження передбачується з боку департаменту стейту, як теж американської публічної опінії. Вона — докищо — поділена, а рішення Палати Репрезентантів викликало зразу широкую публічну дискусію в цій справі, що ведеться в двох напрямках: 1. Реальна користь з цього рішення для американської системи оборони проти большевизму і 2. Морально-політичний ефект в Америці та закордоном. Рішення Палати Репрезентантів викликало різноманітні голоси закордоном, головню в Британії й Франції, викликаючи радше негативне враження та заклопотання.

ВІБІТІ І РАЕНІ ПІД ЧАС
ЗАВОРУШЕНЬ В ІТАЛІЇ.

Рим, 30 березня. — В головному місті острова Пантеллерія дійшло сьогодні до кривавих заворушень, у висліді яких 3 особи були вбиті, і 14 ранених. До заворушень прийшло, як това демонструючи проти завищених податків, намагалася вдертися до урядових будинків і поліція віддала сальву стрілів. В Римі стверджують, що демонстрацію намагалися використати комуністи для своїх передвиборчих цілей.

ЮГОСЛАВІЯ СПОДІЄТЬСЯ СОВЕТСЬКОЇ ПІДПІРЖКИ В СПРАВІ ТРИЄСТУ.

Рим, 30 березня. — Югославський посол в столиці Італії сьогодні заявив, що його комуністичний уряд сподіється, що Советський Союз відкине спільну пропозицію західних союзників в справі припинення італійської суверенності в Ерієсті. Тоді Югославія почне „свою акцію“ — заповів югославський большевик, накинувши раніше з лайкою на Америку, Британію, Францію та всіх, хто не покланяється Кремлю.

СОВЕТИ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ЗАДЕРЖАННЯ „РОСІЇ“ В НЬО ЙОРКУ

Лондон, 31 березня (АП). — Московська радіовислання сьогодні повідомила, що советський уряд запротестував проти задержання американськими властями советського парохода „Росія“ в шойорському порті. Радіо твердить, що американські влади дня 18-го березня „наложили амбарго на вийд транзитянтійського советського лінійника „Росія“, додаючи що цей 16.595 тоновий пароплав належав колись до німецької лінії Гамбург-Америка і називався „Патрія“. Москва твердить, що американські влади „виправдують свій незаконний поступок“ фактом, що двоє подорожних зі згаданого корабля внесли скаргу до суду за віднесення поранень на цьому кораблі під час бурі на морю. З американського боку повідомлено, що влади на підставі міжнародних мореплавних законів.

ЛІСКІЦЯ МАРКСИЗМУ НА КОНФЕРЕНЦІЇ В СПРАВІ СВОБОДИ ІНФОРМАЦІЇ.

Женева, Швайцарія, 30 березня. — На сьогоднішньому засіданні конференції О.Д. в справі свободи інформації забрав слово советський представник А. Е. Богомолов, але замість говорити доречі, виголосив лекцію марксизму. Натомість його новий „соратник“ з чехословацької „народної демократії“ обвинувачував демократичну західну пресу, що вона своєю кампанією проти „нової демократії“ в Чехословаччині призвела до самотубства міністра Яна Масарика.

СВОВОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	\$7.00	One year	\$7.00
На пів року	\$3.75	Six months	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Three months	\$2.00

В Дякості Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На пів року	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75

Число з поштою (англійською мовою):		Monday's Issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	\$2.50	One year	\$2.50
На пів року	\$1.50	Six months	\$1.50

Classified Advertising Department, 587-7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 0-9582

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "СВОВОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ВОГОНЬ ПРОТИ ВОГНЮ

Деякі представники в конгресі, а також деякі синдикалістські коломністи (як от Дейвід Лоренс) не бачуть нішого виходу з теперішньої „холодної війни“ як поборювати „вогонь вогнем“. У конгресі деякі провідні конгресмени прямо є за те, щоб дати військову допомогу всім підпольним організаціям, які борються в країнах союзу з сателітами, а також з „іншими сторонами Європи“. Комментатори таких планів пишуть, що як Совети й комуністи будуть мати зв'язані руки підпольними з'ятими на їх власному терені, веденими на такий лад, як вони їх ведуть в країнах Західного Світу, тоді акція Советів за кордоном буде приборкана. В конгресових колах теж говорять, що треба буде призначити десяти-мільйонів доларів на допомогу підпольним організаціям, так щоб ті, що борються проти світового комунізму, не нарікали на нестачу допомоги з боку Америки.

Таке відверте признание в конгресових колах це одна з небувалих новостей в політичному світі. Совети — це „запризначена країна“, а в американському конгресі про неї говорять як про країну, з якою Америка веде війну. При цій нагоді у відомостях згадано, що таку допомогу давав колишній Офіс Стратегічної Служби підпольним рухам в усіх країнах, які зайняв був Гітлер німецькими військами. Колоністи при цій нагоді пригадали, який велетенський успіх приніс тихий бунт поневоленого населення американським і британським військам під час їхньої боротьби з німецькою армією.

Деякі вісті про діяльність Офісу Стратегічної Служби (ОСС) в Італії, Франції та в Голландії, а навіть і в самій Німеччині під час війни передали два американські учасники цієї Служби, а це Стюарт Алсон і Тімоті Бреден у своїй книжці „Суб Роза“, виданій в 1946 р. Вони твердять, що в ОСС брали участь 12,000 людей, які в переважній частині були парашутистами, що їх скидали з літаків на терени окуповані німецькою армією і яким доручено зійтися з провідниками місцевих повстанчих рухів для їхнього підбурювання і для переслідування тайними способами звідомлень про повстанчий рух до американського штабу ОСС. Людина, яка не мала нагоди зазнатися хоч поверховно як з методами праці такої організації, як ОСС, так і з далекосяжними її завданнями, може віднести нервова потрясіння під час читання згаданої книжки. Правдиві факти, подані в книжці, перешкоджають неординарним

роман або фікцію, створену авторами оповідань про великих політичних детективів. Ще більш здивляючим є відкриття, що ОСС це витвір не фантома організатора, а фантаста-воєнка з першої світової війни, пізнішого генерал-майора Вільяма Дж. Доуна.

ОСС це, на ділі, організація шпигунської служби і це частина Розвідної Служби („Інтеліженс Сервіс“), яка обіймає різні ділянки і без якої жодна війна в теперішньому світі не є можлива. Однак тому, що Америка, це до першої світової війни ізольована країна, вона не думала заздалегідь про можливість війни з такими державами, як Німеччина, або теперішня Росія. Навіть суперництво між Злученими Державами й Японією за контролю Тихого океану не дало спонуки американському уряду створити свою інформаційну службу про настрої в Японії у відношенні до Америки. Першими, які проломили ці леди, були американські журналісти-патріоти. Вони, на підставі деяких помічів, приїхали до висновку, що така країна, як Америка, не сміє бути вигнана на ласку закордонних озброєних держав і самі заохочували свої добровільні послуги для привороження вісток департаментові стейту. Початок такої служби сягає першої світової війни, коли то в Мексику підніс повстання проти свого уряду Панчо Вілья, а йому до помічів стали німецькі агенти. Несподівано виявилися на мексикансько-американській кордоні японці, яких стрінув один американський журналіст і з часом відкрив, що японці прийшли туди за порозумінням з німцями.

Німці ще перед першою війною зовсім поважно укладали „завоювання“ Злучених Держав через Мексик і вже тоді обіцували мексиканцям та японцям деякі території Злучених Держав. Коли це стало явним, тоді швидко почали фантові американські агенти прослідкувати діяльність американських воєнків німецького походження. По нитці вони дійшли до клубка: Німецькі резервові офіцери наймалися як прості воєнки до американської армії, щоб тут заздалегідь підготувати німецький саботаж на випадок німецько-американської війни. Америці й не снилося, що б мати донебудь закордоном, а передусім у Німеччині, своїх розвідних агентів американських урядовців повстало таке страшне негодуювання проти Німеччини за її шпигунську діяльність в Америці. Це вплинуло на непримирне становище президента Вільсона супроти Німеч-

чини. Воно, з часом, довело до першої війни між Америкою й Німеччиною.

Автори книжки „Суб Роза“ признають, що навіть після першої світової війни Америка не спромоглася на належну розвідку службу, бо конгрес ніяк не був би на це згодився. Коли вибухнула друга війна, Америка мусіла під цим оглядом бути зданою на ласку Англії, яка століттями послуговувалася своєю розвідною службою й тому довгі часи панувала над світом. Аж Вільям Доунові перекрикнув англії і за відповідну обіцянку в службі дістав від них матеріал, який послужив йому до створення Американської Стратегічної Служби на європейському терені.

Коли в пресі, як і в конгресі,

Микола Чубатий.

Україна та Польща в обличчі наступу Москви

Європейська еміграційна преса приносить багато статей на тему відносин України до Польщі. Інтересне, що дискусійні статті на тему польсько-українських взаємин найчастіше стічаються на сторінках української націоналістичної преси, себто цього напрямку, який до війни проповідував тотальну революцію проти Польщі, як одного із окупантів української землі. З цього закінчення, що якісь змінені обставини заставляють поляків і українців думати над новим способом життя тих двох сусідніх народів, що від половини 14-го століття, отже від шість соток літ, були непримиримими ворогами. Хоча голоси європейських поляків не задовольняють українців, то вони тепер більше річеві, як було. Вони теж дають приклади „вигнання“ польської еміграції з території Польщі, яка на землі Вашингтона це не побудує шляхецької ідеології зперд соток літ в тому і охоті далі панувати польської меншини над подавляючою більшістю української маси західно-українських земель, до яких поляки підносять претензії.

Американські українці мусять рахуватися з тим все ще невідповідальними голосами польсько-американської преси, однак тут міродатні для польсько-українських відносин голоси європейських поляків, так само як для політичної майбутності України міродатними є не голоси американських українців, але українців в Європі.

Дискусії на тему укладу відносин між Україною та Польщею вважаю річчю ко-рисною для обох народів, бо

згадують тепер про віднову ОСС, то це відразу, що Америка поважно ставиться до можливості війни з Росією. Що тут іде про акцію на терені Советів, то це очевидне. Недавно були звідомлення, що на американсько-советській границі в Німеччині помітна втеча советських підданих і червоноармійців на американський бік. Згадувано теж, що найвищі советські урядовці переходять з цілим штабом на захід. Все те вказує на розклад в советській уряді й серед советських підданих. Лише такий загальний розклад міг осмілитися конгресові кола, що б вони відверто заговорили про konieczність американської військової допомоги підпольним силам за залізною заслоною.

як поляки, так і українці нашілися нині під одним російсько-більшевицьким чоботом без огляду на це, чи той москвський чобіт на нозі малороса Мануйльського чи польського квіслінга Берута. Оба народи стоять в обличчі одного смертельного ворога і визволення зпід тиранії Москви можливе тільки при спільних зусиллях українців, поляків та інших народів, поневолених Росією, та при допомозі демократії західного світа.

Поладнання відносин між поляками та українцями є очевидно одною із передумов, щоб спільна боротьба народів поневолених Росією не перемінилася в самім розгрізі тої боротьби, як це настане, в боротьбу поляків з українцями, литовцями і білорусинами; українцями з румунами, мадярами, тощо. На цим може тільки скористати Москва та знов накинута своє варварське володіння своїм дотеперішнім невірним.

Зокрема ворожі відносини між українцями та поляками, як колись в минулім так і тепер, Москва зміла по майстерськи використати в ути. Пригадати б тільки тактику комуністів, які в часі минулої війни пуджали українців поляками. „Польські пани“ не сходили з сторінок комуністичної преси навіть тоді, як комуністична Москва погодилася з поляками та помогла польським червоним комісарам вимордувати масово українське населення Холмщини, Підляшчя, Лемківщини та цілого Надсяння. Спільне порозуміння москвських та польських комісарів зробило це, чого впродовж шість соток літ не були в силі зробити польські пани,

себто вимордувати або насильно викинути українську людину з тих прадідівських просторів та спольщити цю країну на сто відсотків. Доволі теж коштовну ціну за це заплатила Польща, бо втрачено самостійності польського народу.

Річ природна, що порозуміння поміж українцями та поляками не є справою легкою, хочби тому, що між ними двома народами є шість сот літ боротьби, яка зачалася наїздом польського короля Казимира на Західну Україну та прилученням галицької частини Західно-Української Держави до Польщі. Це стало початком щораз далшої експансії польського народу на українські землі. Цей наїзд розпочав рівночасно боротьбу соціально-економічну поміж польським колоніальним експлуататором України та поміж автохтонами тої землі. Польський наїзд на українські землі розпочав теж боротьбу двох культур — насаджування латинського обряду, польського мови та польського способу життя, спихаючи культуру українських автохтонів в тінь.

Зворот Польщі на схід був для самої Польщі катастрофальним на її заході. Польща, здобувачи чужі українські землі на сході, тратила свої корінні польські землі на заході, зокрема багаті та добре загосподаровані Шлезьк. Немов символічним для польської політики короля Казимира було це, що він здобуваючи українську Галичину (1340) зараз в наступних роках Умовею Вишegradською зі знімченими Люксембургамі та Умовею в Каліші з німецькими Хрестоносцями зрівняв Шлезька в користь Чех, складової частини Німецького Цісарства та пограничних північних земель, що зменшала доступ Польщі до балтійського моря в користь німців. За здобуття на сході Польща заплатила втратами на заході.

Польща розпочала шість сот літ авантурної політики на сході, що в результаті не дала польському народові майже нічого. Вона за наших часів скрапувала до решти, нині зліквідуваний майже до решти польський стан посідання в Галичині. З ласки Москви дістала, правда, Польща польонізацією надкушену українську смугу над Сяном та старі польські землі на заході ще й з надатком, але за яку ціну? При допомозі Москви поляки викинули німців з тих західних земель, де вони становили нерідко й 95% населення, чим здобули собі непримирного ворога, що не співає, поки настане не відзвіскає хоч частини до бичі свого сімсотлітнього германізаційного натиску на схід.

(Докінчення на стор. 4-тій).

ВАЛЕРІАН ПІДМОГИЛЬНИЙ

В ЕПІДЕМІЧНОМУ БАРАЦІ

Оповідання

3)

Сестра Прісія кидала кульки з хліба в Антося, а той рішуче не вважав на те.

— Антосю, — примхливо гукнула вона, — я тебе не люблю. Ти не хочеш гратися зі мною.

— Я ні з ким не граюся, — відповів хлопчик та поважно глянув на Прісію.

Та тільки тепер помітила, що очі в Антося холодні й блискучі, як лід, так само, як і в його матері.

Коли скінчили обідати, Антося поцілував матері руку, взяв свій щипочок і подався до саду. Прісія знала, що він принесе звідти матері квіток.

Сестру Одарку Калиніну, як і завжди, боляче вразило, що хлопчик не перехрестився

після обіду.

Що буде з його? — гадала вона. — Що може бути з хлопця, в якому з дитинства не розбуджено Бога?

Проте, після їжі хрестилася сама Одарка Калиніна.

Над вечір повернувся запарований лікар. Він прийшов у свою кімнату й побачив на столі свіжий жмут квіток.

Лікар понохав його, і в груди, засмічений пилотом та вишарпаними хвороб, полялися свіжі, бадьорі струмки. Повні легені набрав він ще раз, і гоголю йому закрутилася від зашпачості.

Він поклав квіти й закурих. Потім поклав покійку та сказав їй:

— Заберіть, звідки ці квіти? Покоївка взяла їх; лікар узяв та нароби в на завтра півсотні цигарок. Час уже йти на вечірню візитацію.

На подвір'ї його перестрінула сестра Прісія й ображеним тоном промовила:

— Йосипе Мартиновичу, я нарвала вам квіток, ви звели їх прибрати... Хіба ж так поводитися з подарунками?

Покоївка вже встигла її повідомити про долю квіток.

Лікар спинився.

— Я не хотів образити вас, — відповів він. — Але я не люблю підмаювати життя. Слабодушність це.

Сестра Прісія була здивована.

— Чудна людина, — подумала вона про лікаря.

Так само гадала й селяни, коли лікар одмовлявся брати гроші та крашанки за лікування.

Сестра Прісія пішла у сад до альтаки, облямованої жовтою акацією. Там її, як і щовечора чекали. На порозі аль-

танки сидів начальник найближчої залізничної станції. Він щовечора приїздив сюди коlessо.

Коли Прісія підійшла й засміялася, з альтаки вишляла решта — вчитель місцевої школи, три меткі гімназисти та похмурий вихованець хемічного технікуму. Це був усього чоловічий комплект сільської інтелігенції.

Начальник станції та вчитель ураз підхопили Прісію під руки й подалися до річки.

Юнацтво йшло заду. Технік як гармата, бухав важкими догматами, а гімназисти підполювали їх і розлягалися реготом.

На одній стежці саду товариство здригало сестру Ганну, чому вона не пристає до їхнього гурту. Здається ж, молада й непогана.

Коли вони сіли, начальник станції дужим рухом штовхнув човна, і той тихо посунувся по темній поверхні.

Гімназисти тулилися до сестри Прісії, мов за браком місця, користаючись з того, що вчитель вестував, а начальник

Гімназисти зареготали.

— Тіточко Прісію, скільки їй років? — спитав один з їх.

— Двадцять два, — крикнула Прісія й засміялася.

Начальник станції й учитель кожний зокрема, палко прищипував її руку до своїх грудей. Це було таке приємно. Крім того, вони дивилися на неї очима, де захована була незвичайна суміш покорності й нахальства.

Прісі було легко й весело йти, і вона радісно виставляла груди вперед.

Гімназисти уважно обговорювали справу про сестру Ганну. Вони знали, що Антося їй незаконний син, та дивувалися, чому вона не пристає до їхнього гурту. Здається ж, молада й непогана.

Коли вони сіли, начальник станції дужим рухом штовхнув човна, і той тихо посунувся по темній поверхні.

Гімназисти тулилися до сестри Прісії, мов за браком місця, користаючись з того, що вчитель вестував, а начальник

станції керував човном.

— Слухайте, соловейко! — крикнула Прісія.

Учитель перестав вестувати, і всі слухали соловейка. Той високо підкидав свій пружний голос, і, коли він зникав у височині, чути було, як бринить мелодія по скелях та лунає гаями.

Сестра Прісія нервово засміялася, несвідомо відповідаючи на ці жагучі, прикиртливі звуки. Човен сунувся нечутно далі слідком за своєю куценкою тінню.

Наступну добу чергувала сестра Ганнуся. Коли вона роздала хворим ліки, з нею ходив у біленькому халаті Антося. Мати брала його в покої, що б він заздалегідь призначався спокійно бачити людські страждання.

О дванадцятій годині сконав червоноармієць. Худий і довгий він простягався на ліжку.

Явтух Куленко зміряв його мотузкою двічі, щоб не помилитися та загадав своєму дядь-

кові Микиті викопати яму на кладовищі. Потім він почав збивати труну з обполюв.

Коли неграбна труна була готова, Явтух загіг-воли, яким звичайно возят воду, і потяг її до бараку.

— А ну, бракутухи, поміжжте нести! — звернувся він до покоївків.

Ті ж огиналися; їх найбільше лякало, що мрець з обличчя був цілком зелений.

— Маніжниці, — зневажливо промовів Явтух.

Він узяв мерця в обійми й одніс до труни.

Сестра Одарка Калиніна ще щовечора нагадала лікарів, що треба до червоноармійця попа.

— Дарма, — відповів лікар і пішов до себе в кімнату.

Сестра Одарка Калиніна почала боляче відчувати самотність своїх поглядів.

Врешті, воли, доплугалися до кладовища, і Явтух побачив, що дядько його ще не скінчився.

— Еге... — невдоволено мугікнув він.

(Далі буде).

В. Левинський.

М. ДРАГОМАНІВ ПРО ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ

7)

Історія новоєвропейських держав, каже Драгоманів, показує, що на левому ступні свого політичного розвитку та при певних суспільних відносинах, наслідок цих держав унаслідок монархічної форми влади корисною для себе — однак тільки до тої пори, поки монарх не обставив себе бюрократичною ерархією та зберігав а навіть посилював її — своєму самоврядуванню і пока воли не порушували різних особистих, корпоративних прав і привілеїв населення. Тільки тоді, як європейські монархії стали приймати форму централізованої бюрократичної держави, яку тепер зберігає в класичному виді російська імперія, тільки тоді європейські народи стали повставати проти монархічної влади та централістично-бюрократичного режиму.

Студіюючи політичну історію Швейцарії, Голландії, Шотландії й Англії та Злучених Держав Америки, отже країн, що й до цієї пори є зразками політично вільних держав, ми бачимо, каже Драгоманів, що в них політичні революції насправляли першусього проти незв'язаної з місцевим населенням бюрократії, розвиткові якої оці революції успішно поклали край. В рамках самоврядування в цих країнах успішні розвинулись у них права людини й громадянина, які відтак були систематизовані в конституціях різних держав північно-американської союзу республіки (починаючи з Вірджинії 1. червня 1776), та яких ідею цих прав взяли конституційні законодавства Франції та інших держав Європи.

На лихо, у Франції та в більшості європейських держав, державна централізація, із її неминучою бюрократичною приналежністю, підкосила в самому корені ліберальний рух. Французькі ліберали часів великої революції не тільки роз-

винули форму державної централізації, ігноруючи цілком самоврядування, але знищили теж його останки, які пощадили бюрократія „старого ладу“ в утробах провінцій, міст і сільських громад. Тимто не дивно, що надії буцім то революція здійснить у Франції ідеал політичної волі, показали даремними.

Підучив за прикладом американських республік французькі ліберали проголосили з великою торжественністю в 1789, 1791 і 1793 права людини й громадянина як права природні й незалежні від писаного закону, як права нескасувальні й святі. На місце монархії установав Народний Конвент (Народний Собор) „єдину й неподільну республіку“. А тому, що при цьому змішано ідею політичної волі з ідеєю „народного самодержав'я“, так Народний Конвент сам визнав себе представником народного самодержав'я і скупчив у собі всю владу (законодавчу, виконувальну й судову). Внаслідок цього дійшло до того, що він накінець скасував установлений ним і народним голосуванням затверджену конституцію. Республіканці — якобінці вірили, що така політика буде тільки „організацією деспотизму волі для знищення деспотизму царя“ (Слова Мара й Робесп'єра). Не дивно, що за диктатурою Народного Конвенту послідували — і цілком природно — ряд переворотів з масовими вбивствами й адміністративними засланнями, що їх доконували теж во ім'я „загального або народного спасення“, поки Наполеон не установив теж во ім'я „суверенної влади народу“, диктатуру своєї особи, яка остаточно перейшла в дідичну монархію. Неминучим наслідком цього ходу великої французької революції була слабкість усіх її політичних устанів в XIX ст. і те, що у Франції немає і до цієї пори тої волі людини, що існує не тільки у федеральних республіках Швейцарії й Північної Америки, але й в монархічній Англії.

В більшій частині Європи ліберальний рух, як у нас вже згадувалось, пішов в XIX ст. по французькому типу, наслідком чого конституційний централізм у них (з централістичним парламентаризмом) явився новим засобом насильства над природними правами й інтересами населення, особливо в мононаціональних держа-

вах, як напр. в Австро-Угорщині, де парламент став засобом панування німців і мадяр над слов'янами і румунами і поляків над українцями. (Докінчення буде).

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ“.

Ще одна жертва українського лихоліття

Українська європейська преса подає вістку, що в далекому від Рідної Землі місті Мюнхені на скитанні в Німеччині помер дня 7. березня молодий герой української визвольної боротьби, хорунжий Української Повстанської Армії, Павло Мизюк - Боднарченко. Повідомлення про смерть свого друга подали численні українські організації та товариші зброї. Покійний Мизюк-Боднарченко був студентом медицини, брав активну участь в боротьбі за волю України і в цій боротьбі був поранений, був політичним в'язнем окупанта української землі та активним

ЗА ЗАЛІЗНОЮ ЗАСЛОНОЮ.

ВІСТКИ З УКРАЇНИ

(Як їх подають советські джерела).

НАГІНКА ПРОТИ МУЗИКИ І КОМПОЗИТОРІВ.

В останньому числі київської „Літературної газети“ поміщено постанову ЦК ВКПб з 10 лютого ц. р. про шкідливу та антинаціональну тенденцію опери Мірабелі „Велика дружба“. Лібретто опери названо безідейним, а музику „антинародною та формалістичною“. В цілому — сказано — це дубок найгіршого сорту.

Винув за це поносить комітет у справі мистецтва при раді міністрів СРСР та організаційний комітет Спілки Советських Композиторів. У постанові ЦК ВКПб звиняється композиторів негачи дати советському громадянству відповідні музичні твори з реалістичними тенденціями і не пробувати гдувати советського громадянина беззастовіткою музикою. Інтересне те, що опера „Велика дружба“ в останньому році уважалася за найбільш „модерний“ твір і її ставили під час усіх державних святкувань, а зокрема в 30-ліття Советського Союзу.

ПОСИЛЕНА СОВЕТСЬКА ПРОПАГАНДА СЕРЕД УКРАЇНЦІВ ЗА КОРДОНОМ.

Київ. Київська радіовислання побиляла число радіопередач для українців, що живуть за кордоном. Крім передач між годинами 15-16 (17-18 за московським часом) буде надала ще одна передача в часі 16.30-17.40 (18.30-19.40 за московським часом). В цих програмах оповідається голо-

учасником українського громадського життя. Умер в 23-му році життя, власне тоді, як до нього почала усміхатися зпоза широкого океану американська воля. Павло Мизюк був сестринком відомої нашої громадянки, п-ні Анастасії Вагнер з Джерзі Сіті, що докладала всіх зусиль, щоби допомогти йому переїхати до Америки. Але неможлива смерть не дала йому зазнати щастя справжньої волі на цьому світі, за яку з таким завзяттям і самопошитою він боровся. Похорон відбувся при великому здвизі народу в діні 10. березня в Мюнхені.

но про „советське щастя життя“.

ЧЕРГОВІ КОНТИНГЕНТИ.

Київ. Трактористи деяких МТС виступили з ініціативою доповнити колгоспні шпихліри збіжжям з власних запасів. Ініціативу тих трактористів поручається наслідувати трактористам інших колгоспів. Замітне те, що восени виїшла постановою уряду УССР та ЦК ВКПб про створення насінних фондів, що мали вповні вистачати для засіву. Видно, що цього зарядження не виконано і тепер стається з трактористів нові контингенти.

ЧИСТКА СЕРЕД ХАРКІВСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ.

Київ. Секретар харківської філії Спілки Письменників УССР критикує в останньому числі „Літературної газети“ за діяльність харківських письменників, що вони вказують поважні ідеологічні недотятення. У „Літературній газеті“ надруковано постанову правління Спілки Письменників УССР про „оздоровлення відносин“ у харківській філії. Подробнич „оздоровлення“ не подано.

З КУЛЬТУРНОЇ ХРОНІКИ.

Львів. Чергове число журналу „Радянський Львів“ містить нову повість „Заграва над Бугом“, оповідання Руденка „Знайдено пасти“, статтю Ярослава Верхоли „Правда, якої не криеш“ та листування письменника Коцюбинського, в якому Коцюбинський „говорить“ про боротьбу українських буржуазних націоналістів у провіді з їхнім ватажком Грушевським проти діячів української культури.

— Львівщина „відзначає вродисто“ річницю народних російського поета Пушкіна.

— Уряд УССР проголосив

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Популярно-наукові виклади НТШ в Ню Йорку.

Побіч свого головного завдання — спомогати науковим дослідникам українських дослідників — Наукове Товариство імені Шевченка має теж завдання популяризувати здобутки новочасної науки серед широких кол українського громадянства. Виконуючи це Американський Відділ НТШ приступив до влаштування першої серії популярно-наукових викладів в Ню Йорку. Це тільки перший початок, бо введовзі плануються при допомозі нових сил, що прибули з Європи, влаштування вакаційних курсів українознавства та організування серії популярно-наукових викладів поза Ню Йорком в тих осередках українських в Америці, де найдуться до того пригожі обставини.

Весняний цикл викладів розпочнеться в суботу 3. квітня в годині шостій вечером в шкільній аудиторії Свято-Юрської Парохії при Шостій вулиці в Ню Йорку. Виклади бу-

дуть відбуватися постійно в тім самім часі та в тім самім місці все в суботу година шоста вечером. Вступ на виклади вільний. Ось такі виклади зложаться на першу серію:

Весняна Серія Викладів 1948 в Ню Йорку.

3. квітня: проф. П. Сиротюк: Сільське господарство України на передодні II. світової війни; 10. квітня: д-р Р. Осінчук: Народне здоров'я в політичному розвитку народу; 17. квітня:

проф. М. Лисогір: Слово о Полку Ігоревім як виразник високої культури української держави в княжій добі; 24. квітня: д-р Т. Олесюк: Україна на колоніях; 8. травня: проф. д-р М. Чубатий: Українська культура під окупацією; 15. травня: проф. В. Шугаєвський: Нищення українських культурних пам'яток в часі II. світової війни; 22. травня: д-р Волод. Калина: Атом і його сила.

Управа Американського Відділу НТШ.

Гроші До Сховання

Сьогодні високі життєві кошти забирають значну частину цивільних заробітків. Однак в Армії 3. Д. і Повітряній Силі 3. Д. маєтеся справа інакше. Платня є вища ніж колинебудь давніше — і з неї зливається більше для вас. Вам дають харчі, одяг, мешкання, медичну й денстичну обслугову без ніякої вашої заплати.

Є ще й інші користі при тім. Знаменитий вишкіл в різномірних заняттях і хистах, при чім нагода до авансу такій під час науки — все те робить стан воєнка одним з найкращих, які існують. За повнішаю подорожжям зверніться до найближчої Поборової Станції Армії і Повітряної Сили Злуч. Держав.

U. S. ARMY AND U. S. AIR FORCE RECRUITING SERVICE

CAREERS WITH A FUTURE
U. S. Army and
U. S. Air Force

День Армії-6 квітня

POST OFFICE BUILDING, JERSEY CITY, N. J.

УВАГА! КОННЕТКАТ! УВАГА!

ОТСИМ ПОВІДОМЛЯЄМО УСЕ ГРОМАДЯНСТВО СТЕЙТУ КОНН., що В НЕДІЛЮ, 4. КВІТНЯ (APRIL 4, 1948)

— відбудуться —

РІЧНІ ЗБОРИ СТЕЙТОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

ПРИ 127 ПАРК УЛИЦЯ В НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.

Приходьте усі, бо є дуже важна справа до вирішення. Якщо загал не приїде, то значить, що Стейтова Організація українського загалові не потрібна і мусить бути розвалена. Просимо інші товариства стриматися на цей день від всяких підприємств.

ЗА УРЯД: В. Івашків, за секретаря; Д. Чернявський, голова.

НЮАРК, Н. ДЖ. І ОКОЛИЦЯ УВАГА!

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА ПРИ ЦЕРКВІ СВ. ВОЗНЕСЕННЯ, силами місцевого хору влаштує

ШЕВЧЕНКІВСЬКЕ СВЯТО

В НЕДІЛЮ, 4-го КВІТНЯ (SUNDAY, APRIL 4) 1948 В ЦЕРКОВНІ ГАЛІ, 675 SO. 19th ST., NEWARK, N. J. — ВСТУП ВІЛЬНИ.

ПРОГРАМА СВЯТА:

Часть I: По Сл. Божій буде відслужена Панахида за упокій душі Шевченка і всіх померлих, які у своїйому житті йшли за Тарасовою наукою. Панахиду відслужить ново-прибувший парох Всес. о. Дмитро Савка, при чому виголосить відповідну доповідь. Часть II: В 6. годині вечором розпочнеться друга частина свята. Предс. громади п. Я. Шишковський отворить свято. Вступне слово проголосить п. М. Буката і під його промовою місцевий хор проспіває кілька добрих до свята пісень. — Головну святочну промову виголосить д-р Роман Криштальський (прибувший недавно із скитальщини). Сольові точки виконують: п-ні Маргарета Роговська (бувши опер. співачка в Україні, прибувши з мужем і маленьким сином із скитальщини); п-на Алія Марків (учителька, знала нюарський публіци своїм милым голосом, проспіває пару сольових пісень) при акорд. піані п-ні Гординосської (мати д-ра Гординосського), прибувши із скитальщини. Деклямацію „Іван Підкова“ Шевченка віддеклямає Ярослав Криштальський (син п-ства Криштальських). Кінцеве слово виголосить Всес. о. Дм. Савка, прибувший недавно із скитальщини, сучасний парох укр. прав церкви в Ньюарку. До участі в святі запрошуємо Шановних Громадян з Ньюарку, Байоні і інших сусідніх громад. — Комітет.

УВАГА. Земляни повіту БІБРКА та всі українці в Ню Йорку і околицях! УВАГА!

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОГО ДОПОМОГОВОГО КОМІТЕТУ ПОВІТУ БІБРКА при допомозі Драматичного Гуртка „Калина“, ставиться немирну опера, в 3-ох діях, Ів. Котляревського, під назвою

„НАТАЛКА ПОЛТАВКА“

В НЕДІЛЮ, 4-го КВІТНЯ (SUN. APRIL 4) 1948 Р.

В ШКІЛЬНІЙ АВДИТОРІЇ СВ. ЮРІЯ при 217-219 ІСТ 6-та ВУЛИЦЯ В НЮ ЙОРКУ. Початок точно в годині 6-тій вечором. Вступ: Крісла першорядні \$1.00; другорядні 75 центів.

В оперетці беруть участь найвидатніші артисти: Лідія Корещька в ролі Терпелихи, Марія Осадчук в ролі Наталки, та М. Садчук, П. Слободян, Ф. Бражник, інж. Стахів і А. Цюпа.

При піані: М. Грибенюк. — Режисер: М. Іванів. Дорогі Браття і Сестри! Ми раді, що Драматичний Гурток „Калина“ погодився поставити для нашого Укр. Д. Комітету повіту Бібрка найкращу українську опера, в якій беруть участь найкращі артисти. Використане цю нагоду і прийдіть побачити цю славу опера, і почути чудові українські пісні, і тим самим допоможете благодію дню, бо весь дохід призначений для наших скитальців. Комітет.

ПОЗІР! ВУНСАКЕТ, Р. АЙ! ПОЗІР!

СТАРАННЯМ СЕСТРИЦТВА П. Д. МАРІ буде відігране поучаюче представлення

ПАВУКИ

комедія в 3-ох діях

В НЕДІЛЮ, 4. КВІТНЯ (APRIL 4, 1948) В ПАРОХІАЛЬНІЙ ГАЛІ, 74 HARRIS AVE. Початок у 3. год. пополудні.

У представленні виступає 14 осіб. Це представлення правдива подія з минулого селянського життя. Тому варто бачити. Запрошуємо щиро як місцевих так і околишніх: з Бостон, Метипен, Провіденс, Вест Барвік, Фол Рівер, Тавтон, Менвіл. Уряд Сестрицтва.

УВАГА! ЙОНКЕРС, Н. Й. УВАГА!

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА ПРИ ЦЕРКВІ СВ. АРХИСТР. МИХАІЛА В ЙОНКЕРС, Н. Й.

улаштує

ШЕВЧЕНКОВЕ СВЯТО

В НЕДІЛЮ, 4. КВІТНЯ (APRIL 4, 1948) В ЦЕРКОВНІЙ САЛІ ПРИ CHESTNUT ST., CORNER RIVER VIEW PL., YONKERS, N. Y.

Початок у годині 5. пополудні. — Вступ вільний. Вступне слово скаже о. Білянич. Святочну промову виголосить д-р В. Кіналь. Хор Тов. „Боян“ під управою д-р. М. Фатюка виконає концертні пісні-точки. Просимо всіх Громадян з Йонкерс і околиці прийти і звеличати таке велике свято. Комітет.

"Let's settle the details later... and not tie up the line!"

What's the secret of good party line service? You can sum it up in just one word — cooperation.

Today, in many New Jersey communities, the majority of residence telephones are on party lines. It's more neighborly than ever to keep calls brief, to allow time between calls, and to release the line promptly in case of emergency. In that way, everyone enjoys good service.

On our part, we're installing additional equipment as fast as possible — to make service even better, and to provide a choice of service to suit everyone.

NEW JERSEY BELL
TELEPHONE COMPANY

Building a Greater Telephone Service for a Greater New Jersey

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЧИ КРАЩЕ ЗАДЕРЖАТИ
СТАРІЙ КАЛЕНДАР?

Яких п'ять чи шість років тому розгорілась на шпальтах українських газет завзята полеміка на тему календаря, тобто зміни Юліанського календаря на Григоріанський у святкуванні церковних свят. Та довга дискусія по часописах і газетах не досягла успіху в такому розумінні, щоб усі українці прийняли новий календар. Серед українців-католиків ми бачимо нині таких, що святкують по старому і таких, що визнають тільки новий календар, а є і такі, що святкують і по старому і новому, не знаючи, як ліпше поступити.

Тепер проф. Чубатий знову виходить на своєму статті в "Свободі" з 31. січня б. р. п. н. "Чи не крайня пора на ревізію нашої календарної справи?". У цій статті автор хотів би знайти спосіб, щоб допомогти вдержувати на американській землі якнайдовше українську традицію, любов до рідного українського народу. Це, що українські свята припадають в інші дні, може впливати на нашу мораль в такий спосіб, що вона може почуватись нижчою від тих американців, що святкують згідно з новим календарем. В парі з тим іде відчуження від своєї церкви і свого народу.

Мені здається, що якраз старий календар означає традицію. Хто має справжнє релігійне почуття, для того стара дата не буде ніякою перешкодою, бо з релігією і традицією людина зростає змаленьку, з дитинства, з часу, коли мама чи бабуся веде дитину до церкви і вона з нею кликає, хреститься і молиться. Отже виховання в дома і наука в церкві заважають, а не що інше.

Різдво Христове не є ніяким "російським" святом, хоч це правда, що так називають деякі американці теж і українське Різдво. Київ, де святковано перше Різдво в східній Європі, це українська земля. "Російське" Різдво з'явилося пізніше й це треба американцям висвітлювати, що буде водночас добрим українською пропагандою. У нас, в Канаді це робиться. В Вінніпегу, наприклад, завжди є на Різдво українська радіо-програма, яку передають по цілій Канаді. Там теж ставлять, не раз на головній вулиці величезну ялинку з американською назвою, що це є "Українське Різдво". Навіть у малих містечках, де є перебувають довгий час (Кенора Онтіаріо) і де є мала горстка українців при Тов. "Просвіта" та укр. греко-кат. церкви, також передають українські радіо-програми в наші свята з місцевої статції для інформації загалу. На Різдво звільняються наші люди від роботи, діти з шкіл, а дівчат звільняють уже і з канцелярських робіт. Є отже повна змога святкувати і колядувати на добрі цілі. Це все теж традиція, яка зв'язує нас національно й релігійно. Тому краще залишитись при старім календарі і святкувати по старому аж до часу, коли український нарід не визволиться на рідних землях. Тоді він скаже у цій справі остаточне слово.

Я. Трембач, Канада.

СТАРІЙ КАЛЕНДАР —
КРИВОДОЮ ДЛЯ СТАРИХ
І МОЛОДИХ.

Переживаємо такі історичні часи, що прямо дивним виглядає, щоб займались тепер такими справами, як календар. Проте це важна справа, коли іде про українське життя в Америці. Я радий, що вже і серед старого покоління знаходяться люди, що розуміють, що нам треба теж і в церков-

нашою будучиною в Америці, а тоді ця справа буде нам інакше представлятися.

Григорій Герман,
Вілек Бері, Па.ЗАМІСЦЬ ПРО КАЛЕНДАР —
ДУМАЙМО ПРО КУЛЬТУРНУ
ПРАЦЮ.

Справа календаря не є легкою до розв'язання. В першу чергу мені здається, що ця справа повинна належати до церковного авторитету в старім краю, а не до тутешнього, бо ми є духовно зв'язані з Україною.

Коли говориться про потребу зміни, себто, що молоді домагаються, щоб святкувати разом, то спитайте себе, скільки є тих свят, щодо яких нам треба зміни календаря. Як подумавмо, то побачимо, що властиво іде тільки про Різдво, бо Великдень і так припадає завжди на неділю. До того ж свідомлення американців у цій справі. Та куди більшою кривдою є воно для великої більшості молодого покоління. Я є з молоддю довгі літа. Знаю її з власною хатою, з праці з молоддю У. Н. Союзу, чи іншою, в школі й поза нею. Можу сказати, що поважаючи більшість молоді тільки толерує старий календар з любови до своїх старих батьків, яким не хоче робити прикраси. Тільки виїмки думають інакше, розуміючи причини, які заставляли наших рідних у старім краю, під Польщею, держатись старого календаря для оборони перед польщиною. Більшість свідомої молоді не розуміє, чому ми, українці, які кажемо, що ми є частиною західної культури, не святкуємо разом з цілим західним, християнським світом. Ми ж в Америці, а не під Польщею! Як би ми були жидами чи магометанами, то ми держали б з жидівським чи магометанським релігійним світом. Це ясне, але ми є християни, то ж держим з тими християнами (католиками чи протестантами), з якими живемо і до яких культури себе зараховуємо. Цей дух, який панує тут у часі Різдва нового стилю, не дається повторити на Різдво старого стилю. Ціла християнська Америка втворює цей дух! Доки живе старе покоління, воно ще вдержує різдвяну поезію, але що з того, коли в хаті пусто, бо не кожний може навіть звільнитись з роботи. Тому, держачись старого календаря ми відчужимо в скорому часі велику частину нашої молоді від нашої церкви, нашого обряду, нашої традиції й питомого українського народові святкування. Це прикро почути старому поколінню. Його почування я добре знаю і з ними співчуваю, бо я сам виховався в такому дусі. Але я кажу правду. Є вже громади в Злучених Державах і Канаді, що починають розуміти, що держачись старого календаря ми більше тримаємо ніж зискуємо. Новий календар приймають уже й карпатські українці в Америці, які в таких справах найбільш консервативні. Час і нам думати про календарну справу в зв'язку з

Користи зі зміни не буде багато, але може бути шкода, бо український нарід далі бездержавний і не має змоги сказати свого слова в цій справі, а ми повинні почути це слово, заки рішимося на таку реформу. От жиди не міняють свого календаря, бо вважають, що така зміна була б їх загибеллю. Їхні крамниці в їхні свята позамікані й американці мусять з тим рахуватись.

Знаю з досвіду, що як надходить українське Різдво, то наша молоддь заздалегідь резервує собі в "бос" цей день для святкування, а буває, що старі імігранти ідуть до роботи, хоч могли б звільнитись і біда їх не тисне.

Старий і новий календар не є досконалі. Чи не краще заждати на третій? Замість думати про зміну календаря, зверніть увагу на іншу роботу в громаді, на культурну працю, на реферати, на школу, на хори, драматичні гуртки і старайтесь їх оживити. Це є важна справа, а справу зміни календаря можна ще оставити в спокою.

Митро Пасічник,
Філадельфія, Па.Шукають своїх
рідних

УВАГА: Зголошуючись на Розшуки до З.У.А.Д.Комітету прохається на початку листа доконали подати під яким чином в розшуках було надруковане прізвище особи, яка вас, чи яку ви шукаєте.

За листами чи адресами від скитальників прохаємо звертатись безпосередньо до З.У.А.Д.Комітету, адресу якого подано при кінці.

Зголошуючись на розшуки не забувайте вложити вашу жертву на покриття поштових і бюрових видачків та за витрату часу на полегдження вашої справи.

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

13,241 Мартинів Стефана з с. Заклещини (Дорогичин) від Родак Семена.

13,242 Мимка Михайла з с. Лука (Золочів), Шлипка Федь-

ка з с. Тросянець (Золочів) від Мимка Володимира.

13,243 Санойда Шуплят Іоанни з с. Порохне (Ярослав) від Шуплят Іосипа.

13,244 Плескан Івана і Петра з с. Будилів (Снятин), Кобевка Яворська Олени з с. Микулинці (Снятин) від Олишків Катерини.

13,245 Яким Олексі і Миколи з с. Воля Коблянська (пов. Стрий-Самбір) від Федак Івана.

13,246 Бурак Евстахія з с. Рожнів (Долина) від Бойчук Стаса.

13,247 Дикун Василя з с. Остриня (Товмач) від Пічак Василя.

13,248 Савран Миколи з с. Кологури (Бібрка) від Казар з дому Савран Катерини.

13,249 Федорів Антона з с. Партинів Новий (Рогатин) від Федорів Михайла.

13,250 Гинцевська Теклі з с. Жичин - Пружани (Полісся), Гинцевська Зофі з с. Кобаки - Пружани (Полісся), Гинцевська Анни з с. Кобаки - Пружани (Полісся), Скоріна Миколи з с. Віліні - Пружани (Полісся), Чиж Івана з с. Ривятичі - Пружани (Полісся) від Скоріна Миколи.

13,251 Косован з дому Данилів Розалії з с. Мартинів Новий (Рогатин) від Трауга Івана.

13,252 Дейнека Гарасима з Петровське (Катеринослав), Дейнека Гарасима з Петровське (Катеринослав) від Шмал з дому Зінченко Надії.

13,253 Важненко Антоніна Наумович з хутора Вишнінців (Харків) від Замотаїв Сергія.

13,254 Шеремета Івана з с. Долпотів (Калуш) від Стадник (Сидор) Марії.

13,255 Пірок Попадин Параскеві з с. Губичі (Дрогобич) Пірок Вирони з с. Губичі (Дрогобич), Дребот Віктора з с. Турія (Старий Самбір) від Месів з дому Попадин Розалії.

13,256 Родини Арабчуків з Отинії (Станіславів) від Арабчук Степана.

13,257 Родини Онуфраків з Станіславова від Онуфрак Філіпа.

13,258 д-ра Корибід Льва зі Станіславова від Арабчук Степана.

13,259 Швадучька - Засюк Евдокії з с. Гарасимів (Городенка), Швадучький Федора з с. Гарасимів (Городенка), Катрич-Комарницька Анастасії з с. Гарасимів (Городенка) від Шивага Василя.

13,260 Семків з с. Струтин Нижній (Долина) від Мельник Осипа.

13,261 Мороз-Шкляр Софії з с. Павелче (Станіславів), Савчук Дмитра з с. Павелче (Станіславів) від Попадинцев Осипа.

13,262 Палетнів Марії з с. Стара Ропи (Самбір) від Басараб Теодозія.

13,263 Пицкович Ігнатія з с. Ясінка Масьова (Турка) від Басараб Пузич Марії.

13,264 Блок-Малиновська Марії з с. Виспа (Рогатин) від Андриш зам. Малиновська Анни.

13,265 Якович Дмитра з Ясла (на Лемківщині), Крулицький Василя від Марущак Василя.

Україна та Польща в обличчі
наступу Москви

(Докінчення зі стор. 2-гої).

Польщі належить дуже на збереженні тих західних земель, що консолідує її територію, дають їй широкий доступ до моря та підземні багатства Шлезька. Та чи збереже їх, залежить від найближчих літ, а зокрема від тої ролі, що призначать західні демократичні держави Німеччині в найближчих роках політичної перебудови світу. Є в українським інтересі, щоб Польща ці землі зберегла, бо це спинить польський розгін на схід.

Чи Польща збереже здобуті землі на заході, чи не збереже, це не змінє стану справи, що передумовою всякого порозуміння між поляками та українцями є те, що українська земля не є і не може ніколи бути предметом торгу в часі якогонебудь українсько-польського порозуміння.

Західно-українські землі потрапили понад шість сот літ зберігати своє українське обличчя серед різних обставин національного життя українського народу і в часах його здвигу і в часах його упадку. Вперті сні та мрії поляків про "Малопольщу", про "польські Львів", мусять нині відійти до історії, бо нині в Галичині поляків вже жменька, а Львів вже перестав бути навіть статистично польським. Всякий поворот поляків до справи Галичини це заперечення можливості порозуміння України та Польщі.

Реальні обставини, що наступили тепер на польсько-українським пограниччю, мабуть, приневолять теж і українців погодитись з думкою, що стан, який тепер наступив на тих землях, ледви чи дасться вже пережити. Шість соток літ польського панування на за-

13,266 Турко Івана, Анни і Марії з с. Борхів (Любачів) від Турко Володимира.

13,267 Сосницька-Коблянська Катерини з с. Стрийка (Збараж) від Керничний Данила.

Голоситись на адресу:

United Ukrainian American
Relief Committee
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa.

Чи Ви вже вписали своїх дітей до У. Н. Союзу? Коли ні, впишіть сейчас!

СЛУЖБА БОЖА ДЛЯ МОЛОДІ

Мелодії побжного характеру, легкі при науці співу,
на 2, 3 і 4 голоси— зладив —
МИХАЙЛО ПОХМУРСЬКИЙ

Слова переведені по латинськи-англійськи для легкої вимови. Цю Службу Божу можна співати з кваліфікованим диригентом як і звичайними учениками американської школи.

Ціна \$2.00.

Замовлення wraz з належитістю слати до:

"СВОБОДА"

81-83 GRAND STREET (P. O. BOX 346) JERSEY CITY 3, N. J.

магати дружнього співжиття, бо загроза все таки сильної Московії постійно буде тяжити над майбутністю народів східної Європи.

ЗБОРИ ВІДЦІНІВ У. Н. СОЮЗУ

ВУНСАКЕТ, Р. АБ. — Тов. ім. Іаа-на Франка, від. 241, повідомляє своїх членів, що квартальні збори відбуються 3-го квітня, в годині 3. пополуночі в галі під ч. 74 Герис Еве. — Уряд.

ПОШУКУВАННЯ

ПОШУКАЮ У ВАЖНІЙ СПРАВІ пошуку свого приятеля ВАСИЛЯ ГУБИЧ, котрий перед війною мешкав під ч. 2248 Grayling Ave., Detroit, Mich. Він сам або хто про него знає, прошу голоситись на адресу:

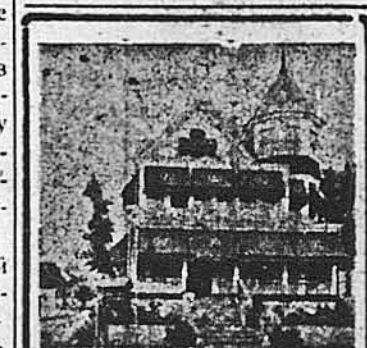
ЛУКА ДЕМЧИШИН
461 W. 44th St., New York 18, N. Y.
Tel. Plaza 7-8779.

о. НИКОЛА ВИННИЦЬКИЙ, з села Гладов, пов. Тернопіль пошукує рідні брата АНДРІЯ ВИННИЦЬКОГО. Хто про них знає, або вони самі, хай голоситись на адресу:

JOSEPH KEYSA
136 Essex Street,
Jersey City, N. J., U. S. A.

УВАГА! ФІЛМ! УВАГА!

У кого знаходяться українські фільми як Наталка Полтавка, Не ходи Грицю і інші, прошу повідомити мене на нижчому адресу:

Mr. STEPHEN SYDOROWICZ
Stephen's Motion Picture Service
35 Salem Street, Buffalo 20, N. Y.Comfortably air conditioned
Lytwyn & LytwynUKRAINIAN
FUNERAL DIRECTORS
801 SPRINGFIELD AVE.
NEWARK
and IRVINGTON, N. J.
Even 5-8848OUR SERVICES ARE AVAILABLE
ANYWHERE IN NEW JERSEY

НЕ ВИДАВАЙТЕ ЗАБІГАТО

Завжди ШАДІТЬ дещо
з вашого забезпечення.Ми улаштуємо про-
кресний ЦІЛІЙ \$150.00
ПОХОРОН за —
У випадку смерті в рідній країні:

KAIN MORTUARIES, INC.

Найбільший український
погребовий заклад
в Америці
S. KANAI KAIN, Pres.
433 STATE STREET
PERTH AMBOY, N. J.
Phone PE 4-4444

— or —

UKRAINIAN ПОГРЕБНИК
86 ELIZABETH AVENUE,
NEWARK, N. J.Phone BIselaw 3-6763
225 WEST JERSEY STREET
ELIZABETH, N. J.
Phone EL 2-3611

ІВАН БУНЬКО

UKRAINIAN ПОГРЕБНИК
завжди погребовий за \$150
під так низької як —
ОБСЛУГА НАКРАЩА.JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th St., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕНА

UKRAINIAN ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ
в БРОНКС, БРОКЛІН, НЬЮ
Йорк і ОКОЛИЦАХ
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y.
Tel. OEdford 4-2568Branch Office and Chapel:
707 PROSPECT AVENUE
(Cor. E. 15th St.)
Brooklyn, N. Y.
Tel.: MIdtown 5-0875ERONGO'S SON SEEING HIS
FATHER HAD RETURNED,
RAN FORTH WITH
GLAD CRIES.BUT THE TRIGGER-NERVOUS KRASS, SUSPECT-
ING TREACHERY, SWUNG HIS GUN AND FIRED.Одначе нервовий Крас, підоз-
ріваючи якусь зраду, потяг-
нув за язичок і кріс вистріляв.Велит Еронго попав у роз-
пуку.THEN HIS SORROW TURNED TO RAGE
AND HE SEIZED THE GANG-LEADER
IN HIS POWERFUL HANDS.Потім його смуток перемі-
нився в люті і він вхопив про-
відника банди в свої могутні
руки.

ТАРЗАН, ч. 1816. Лютий начальник.